

Det kan ikke undgaas, at en bog, der paa 300 sider skal give hele verdensøkonomien i en nøddeskal, i nogen grad maa blive et resumé af resuméer, men det er forbavsende, hvor godt det er lykkedes at gengive en saa uhyre mængde facts i en levende form og endda faa plads til teoretiske ræsonnementer og antydninger af, hvorledes den sandsynlige fremtidige udvikling tegner sig for en trænet iagttager.

*Henning Ravnholt.*

*E. H. Phelps Brown: THE FRAMEWORK OF THE PRICING SYSTEM.* Chapman and Hall. London 1936. (XVI + 221 S.).

Forfatteren udtaler i Forordet, at Bogen er lagt an paa Undervisning. Den skal danne et Supplement til den alsidige og mere praktisk anlagte Tekstbog af Marshall-Typen og give den studerende Øvelse i præcis abstrakt Tænkning. Han skal ikke mindst lære en bestemt Teknik. En Del af Formaålet er iøvrigt i Stedet for de matematiske Forkundskaber, de fleste studerende savner, at lære dem rigtig kvantitativ Tænkning ved direkte og utilsløret Anvendelse af denne paa økonomiske Problemer.

Der lægges stærk Vægt paa Sammenhængen mellem de økonomiske Fænomener. Hele Behandlingen er knyttet til et stort Taleksempel, hvori først behandles Konsumentmarkedet ved given Produktion, derefter Producenternes Marked og endelig Sammenspillet, herunder bl. a. ogsaa, hvorledes Betalingen til Produktionsfaktorerne paavirker Efterspørgslen.

Der skelnes mellem uafhængige og afhængige variable samt Systemets Data — »not until we reach data which can rest unchanged whatever any price or quantity may be, shall we have given a complete account«. (Dette er iøvrigt en meget streng Fordring!) Det simplere System, Fremstillingen begynder med, maa Gang paa Gang udbygges, ved at flere og flere Forhold tages i Betragtning. Forfatteren kommer herunder ogsaa ind paa Kapitalteori, Dynamik og Forholdet mellem Pengeteorien og den øvrige Teori. Allerede ved Behandlingen af den simplificerede statiske Teori er de her gældende Forudsætninger m. H. t. Pengevæsenet iøvrigt blevet forholdsvis udførligt præciseret.

Bogen kan anbefales den, der ønsker en Gennemgang af Hovedlinierne i den økonomiske Teori i moderne kvantitativ Udformning. Noget væsentligt nyt indeholder den næppe og tilsigter den heller ikke at bringe; men Fremstillingen er klar og systematisk og siger i adskillige Tilfælde Tingene paa en Maade, som er værd at gentage. De fleste Læsere vil vel finde, at det Taleksempel, som i forskellige Variationer stadig følger Fremstillingen, er vel stort og uoverskueligt; flere Modifikationer af Hovedlinierne i Systemet vilde være mere frugtbare end de lange Udregninger. En Garanti for, at de noget komplicerede Formler, som illustrerer Produktionslovene, ikke er bar Fantasi har man iøvrigt, idet Forfatteren samtidig med at han skrev Bogen, har kastet sig over det foreliggende Erfaringsmateriale paa dette Omraade og herom nylig har publiceret en Række Oversigter i *Econometrica*.

*F. Zeuthen.*

*Paul Arndt: RENTABILITÄT. Kritik der Lehre vom Unternehmensgewinn.* Berlin 1935. 114 S.

Foranlediget ved nogle, formentlig ikke som akademiske fremsatte, Ytringer af Werner Sombart i Forbindelse med nogle autorative Udtalelser fra

Det kan ikke undgaas, at en bog, der paa 300 sider skal give hele verdensøkonomien i en nøddeskal, i nogen grad maa blive et resumé af resuméer, men det er forbavsende, hvor godt det er lykkedes at gengive en saa uhyre mængde facts i en levende form og endda faa plads til teoretiske ræsonnementer og antydninger af, hvorledes den sandsynlige fremtidige udvikling tegner sig for en trænet iagttager.

*Henning Ravnholt.*

*E. H. Phelps Brown: THE FRAMEWORK OF THE PRICING SYSTEM.* Chapman and Hall. London 1936. (XVI + 221 S.).

Forfatteren udtaler i Forordet, at Bogen er lagt an paa Undervisning. Den skal danne et Supplement til den alsidige og mere praktisk anlagte Tekstbog af Marshall-Typen og give den studerende Øvelse i præcis abstrakt Tænkning. Han skal ikke mindst lære en bestemt Teknik. En Del af Formaalet er iøvrigt i Stedet for de matematiske Forkundskaber, de fleste studerende savner, at lære dem rigtig kvantitativ Tænkning ved direkte og utilsløret Anvendelse af denne paa økonomiske Problemer.

Der lægges stærk Vægt paa Sammenhængen mellem de økonomiske Fænomener. Hele Behandlingen er knyttet til et stort Taleksempel, hvori først behandles Konsumentmarkedet ved given Produktion, derefter Producenternes Marked og endelig Sammenspillet, herunder bl. a. ogsaa, hvorledes Betalingen til Produktionsfaktorerne paavirker Efterspørgslen.

Der skelnes mellem uafhængige og afhængige variable samt Systemets Data — »not until we reach data which can rest unchanged whatever any price or quantity may be, shall we have given a complete account«. (Dette er iøvrigt en meget streng Fordring!) Det simplere System, Fremstillingen begynder med, maa Gang paa Gang udbygges, ved at flere og flere Forhold tages i Betragtning. Forfatteren kommer herunder ogsaa ind paa Kapitalteori, Dynamik og Forholdet mellem Pengeteorien og den øvrige Teori. Allerede ved Behandlingen af den simplificerede statiske Teori er de her gældende Forudsætninger m. H. t. Pengevæsenet iøvrigt blevet forholdsvis udførligt præciseret.

Bogen kan anbefales den, der ønsker en Gennemgang af Hovedlinierne i den økonomiske Teori i moderne kvantitativ Udformning. Noget væsentligt nyt indeholder den næppe og tilsigter den heller ikke at bringe; men Fremstillingen er klar og systematisk og siger i adskillige Tilfælde Tingene paa en Maade, som er værd at gentage. De fleste Læsere vil vel finde, at det Taleksempel, som i forskellige Variationer stadig følger Fremstillingen, er vel stort og uoverskueligt; flere Modifikationer af Hovedlinierne i Systemet vilde være mere frugtbare end de lange Udregninger. En Garanti for, at de noget komplicerede Formler, som illustrerer Produktionslovene, ikke er bar Fantasi har man iøvrigt, idet Forfatteren samtidig med at han skrev Bogen, har kastet sig over det foreliggende Erfaringsmateriale paa dette Omraade og herom nylig har publiceret en Række Oversigter i *Econometrica*.

*F. Zeuthen.*

*Paul Arndt: RENTABILITÄT. Kritik der Lehre vom Unternehmergeinn.* Berlin 1935. 114 S.

Foranlediget ved nogle, formentlig ikke som akademiske fremsatte, Ytringer af Werner Sombart i Forbindelse med nogle autorative Udtalelser fra

nuværende ledende tyske Økonomer: W. Darrè, C. Lüer, Dr. Schacht og Kurt Schmitt, har Forfatteren taget sig paa at analysere Bedrifternes Udbytte og derved bidrage til Belysning af den økonomiske Nyorientering, som for Tiden forsøges hidført i Tyskland.

Uagtet Afhandlingen ikke er benyttet som Disputats, minder den i systematisk Opstilling, historiske Redegørelser, Omfang og Litteraturhenvisninger om de Arbejder, der bl. a. betinger Erhvervelsen af Doktorgraden i Tyskland. Saavidt ses kan er samtlige tyske og østrigske Forfattere helt tilbage til v. Mangoldt, saavel som nyere tysksproglige Systematikere, herunder særlig Bedriftsøkonomerne, fuldstændig behandlet, medens der kun er citeret ganske enkelte andre af den øvrige Litteratur. L. V. Birck, som dog ogsaa indgaaende har beskæftiget sig med de herhenhørende Problemer, er ikke nævnt, hvilket vel skyldes Forfatterens Ukendskab til det danske Sprog.

Driftsoverskuddet deles af Forfatteren i fem Bestanddele: Løn, Rente, Grundrente, Gevinst og Risikopræmie, hvorefter Forholdene mellem Rentabilitet og henholdsvis Kapital, Produktivitet, Økonomi, Samfundsordning samt endelig Nationaløkonomi behandles i en Række Kapitler. Medens Kapitlerne om Driftsherrens Aflønning for præsteret Arbejde og Rente af indskudt egen Kapital ikke frembyder noget særligt nyt, indeholder de andre Kapitler om Grundrente, Gevinst og Risikopræmie interessante Bidrag til Analysen.

Vedrørende Bedriftsgrundrenten gøres opmærksom paa, at Oparbejdelsen af en Bedrift er betinget af visse Beliggenhedsmomenter, Trafikforhold, Udvidelsesmuligheder o. lign., ligesom omvendt Bedrifternes Vækst kan foraarsage Forskel i deres Evne til Skabelse af Overskud, der ikke kan tilbageføres til andre Aarsager. Denne Forskel har, — som almindelig kendt i Teorien for Grundrentens Vedkommende, — Tilbøjelighed til at kapitalisere sig. Det er ligegyldigt om det paagældende Areal er Bedriftens Ejendom eller ej. Den skabte Grundrente vil fremtræde som en Forhøjelse af Grundværdien, evt. Grundskatten, eller Grundlejen.

Selve Driftsherregevinsten karakteriseres som et af de lykkelige Omstændigheders Indtræffen foraarsaget Meroverskud, hvorved Konjunkturerne spiller den største Rolle. Afgørende for Gevinstmulighederne er Driftsherrens Evne til at forudse den kommende Tids Behov, eventuelt ogsaa hans Evner til at paavirke de politiske Forhold i den Retning, at de begunstiger den Konjunkturbevægelse, der er hans Foretagende gunstig.

Om Risikopræmiens Art og Karakter slutter Forfatteren med at fastslaa, at den er identisk med Driftsherregevinsten. Han gør opmærksom paa, at mange Forskere betragter Risikopræmien som den nødvendige Andel i Overskudet, som Samfundet stiltidende overlader Driftsherrerne for at vove sig ud i Erhvervslivet.

Om de nævnte Forhold mellem Kapital, Rentabilitet og Produktivitet opstilles et Skema, hvorefter den almindelige Produktivitet deles i Grænseproduktivitet og Rentabilitet. Grænseproduktiviteten deles dernæst i Grænseløn, incl. Driftsherreløn, og Gennemsnitsrente, herunder Rente af egen Kapital, medens selve Rentabiliteten deles i Merløn, Grundrente og Driftsherregevinst.

Til Slut forsøger Forfatteren paa Grundlag af forskellige Udtalelser fra

det nuværende Tysklands ansvarlige Økonomer at stille Modsætningsforholdet til Sombart op. Denne har nemlig udover alle Grænser udtalt sig fordommende om Rentabilitetskravet, saaledes at saavel Produktivitet som Kapitaludnyttelse rammes deraf. Herimod har man hævdet Principet om den frie Konkurrence, men under Statens strænge Kontrol. Særlig fastholdes, at Tyskland ikke agter at gaa ind i en varig Planøkonomi som saadan, men at Staten som regulerende Magt vil sikre f. Eks. Landbrugets Udbytte ved Fastsættelse af Priser paa dets Produkter og tilsvarende i andre Erhverv, saaledes at Prisniveau og Beskæftigelse fastholdes, uden at Arbejderne bliver betragtet som Værktøj og Bedrifterne kun som Indtægtskilder for Indehaverne.

*Paul Sandholt.*

---